

ACTA DE LA SESSIÓ DE RECORREGUT DE RECONeixMENT 1 DEL PROCÉS PARTICIPATIU DEL PARC CENTRAL DE VALLCARCA

Procés participatiu per debatre i definir el futur Parc Central de Vallcarca

Dia: Dilluns 28 de novembre de 2022

Hora: 12.00 –14.00 h

Lloc: Plaça del metro de Vallcarca, Plaça Joan Liébana

ASSISTENTS: 13 persones

A través del formulari d'inscripció al Decidim.Barcelona van fer inscripció prèvia 13 persones de les quals van assistir totes elles. Quatre d'elles venen en representació de la Cooperativa d'Habitatge La Ruderal, un d'ells en representació de la comunitat de propietaris del carrer Gustavo Bécquer 1, i la resta a títol individual.

Per part del personal municipal, assisteixen 3 persones:

Carmelo Alcalde, Tècnic de barri Vallcarca i els Penitents

Anna Sánchez, Departament de participació de EU

Sandra Campos, Departament de participació de EU

Per part de l'equip dinamitzador, assisteixen 2 persones:

Marta Fonseca, Col·lectiu Punt 6

Magda Isart, Col·lectiu Punt 6

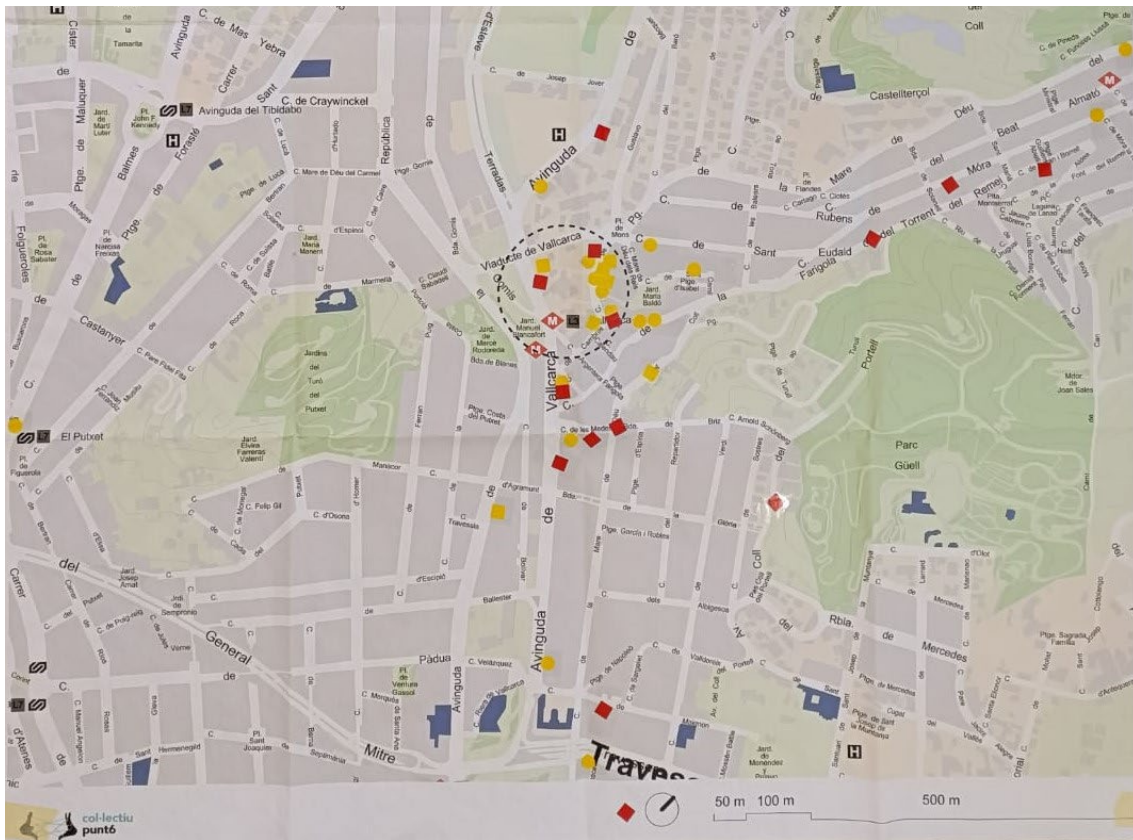
1. Introducció

El recorregut de reconeixement es realitza el dilluns 28 de novembre de 2022 a les 12:00h, hora i data prevista. La convocatòria de les activitats es realitza des de Districte de Gràcia través de:

- Decidim.Barcelona
- Diverses presentacions veïnals: Consell de Barri, Sessió Oberta i Comissió de Seguiment
- Cartellera analògica als carrers de l'entorn
- Correu específic convidant a les entitats i col·lectius implicats al barri i l'entorn

La metodologia dels recorreguts de reconeixement, així com els resultats extrets en aquest document han estat proposats i treballats per Col·lectiu Punt 6.

Pel que fa a les persones que participen, s'observa que viuen en un radi més ampli que les persones assistents a la Sessió Oberta 1, que es concentraven més a l'entorn immediat del Parc Central.

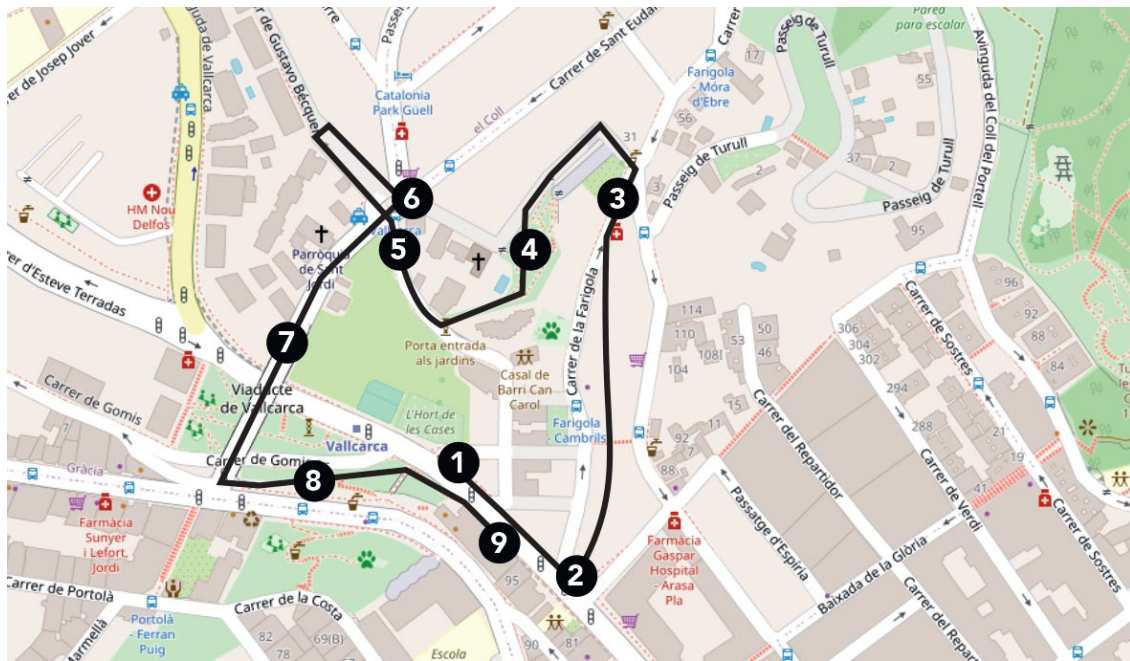
2. Recorregut de reconeixement

Els Recorreguts de Reconeixement són una eina per a descriure i analitzar els àmbits de la quotidianitat des d'una perspectiva comunitària i amb perspectiva de gènere interseccional. Reflexionen sobre l'entorn físic i social que condiona el desenvolupament de les activitats en totes les esferes de la vida.

Serveixen per a enunciar temes i proposicions des de les experiències viscudes a l'entorn actual del Parc Central. És a dir, promouen la reflexió sobre la ciutat existent, viscuda i desitjada; valoren els aspectes que condionen la seguretat; exposen com es viuen les prioritats urbanes o quines oportunitats hi ha per a utilitzar i gaudir de les xarxes d'equipaments, serveis i de mobilitat, etc.

3. Itinerari del recorregut

Es planteja un itinerari dissenyat a partir de les conclusions i resultats de la Sessió Oberta 1, amb l'objectiu de poder recórrer i incorporar els espais habituals que formen part de la xarxa quotidiana de les veïnes de Vallcarca, i entendre el paper del futur Parc Central en aquesta xarxa. D'aquesta manera, analitzar els usos i les necessitats que tenen les veïnes per a poder millorar les condicions del seu entorn, i de quina manera pot contribuir el Parc.

1. Plaça del metro Vallcarca, Plaça Joan Liébana
2. Carrer Farigola i l'espai de les Vinyes
3. Escola La Farigola
4. Jardins de Maria Baldó
5. Plaça de Mons
6. El viaducte de Vallcarca
7. Jardins de Manuel Blancafort i Espai d'Entitats

Parada 1:

El punt de trobada és la plaça del metro de Vallcarca, plaça de Joan Liébana, punt cèntric de l'entorn del barri per les seves condicions d'ús i accessibilitat.

Parada 2: Carrer Farigola i espai de les Vinyes

Ens aproximem per l'Avinguda Vallcarca l'espai comunitari de Les Vinyes.

Algunes de les veïnes que freqüenten l'espai autogestionat de les Vinyes ens expliquen que forma part de la vida quotidiana de moltes veïnes de la zona, i el fan servir com a espai de trobada, de socialització, de joc, per organitzar activitats, etc. però també s'encarreguen de la

seva cura i treball que requereix. Es posa **en valor els espais que no impliquin relacions de consum i la cura del bé comú**, com aquest.

Algunes altres veïnes comenten que senten percepció de seguretat a la nit al voltant d'aquest espai, ja que consideren que hi manca llum, i a vegades la vegetació està tant alta que obstaculitza la visibilitat i crea racons. També es valora desfavorablement la brutícia que hi ha i la falta d'activitats que hi ha en els entorns en transformació.

Jo no participo dels horts, però és una qüestió que està prou arrelada per poder-ho tractar i mantenir.

Jo, per exemple, no m'atreveixo a baixar les escombraries de nit. Està molt fosca aquesta zona.

És un barri que a partir d'algunes hores es queda molt buit.

Hi ha divergència d'opinions pel que fa a la **percepció de seguretat** quan es fa fosc. Algunes veïnes vinculades als horts i espais autogestionats comenten que senten bona percepció de seguretat al voltant d'aquests espais perquè coneixen a la gent que hi està implicada, que els utilitza i tenen un sentiment de pertinença fort. Altres veïnes expliquen que la seva condició de no conèixer la gent que hi està vinculada, genera més percepció d'inseguretat a la nit. Tot i això, expliquen que senten que la gent que usa els solars i espais comunitaris són gent del barri i si passa res, saben que hi poden comptar. Es reflexiona sobre la importància i el canvi de percepcions en relació als espais quan es participa de la cura d'aquests, o quan es coneix a la gent que hi participa.

Pel que fa a la **brutícia**, també genera controvèrsia entre el veïnat. Algunes veïnes consideren que hi ha una manca de manteniment i neteja generalitzat a aquesta zona del barri, ja que els espais verds consideren que estan deixats, i hi ha presència de brutícia en alguns carrers i espais públics d'aquesta zona que fa que no convidin a utilitzar-los. Per altra banda, algunes veïnes expliquen que són espais de gestió col·lectiva, que hi ha diversos grups de gent que se'n fa càrrec i tenen cura de l'espai, i aposten per tal que aquest model es respecti i es posi en valor, ja que Vallcarca té una llarga tradició d'autogestió, que aporta comunitat de barri, sentiment de pertinença i una altra model de relació amb la ciutat i els espais que utilitzem com a veïnes.

Una de les veïnes que és mare explica que durant la pandèmia ha agraït molt aquest tipus d'espais verds comunitaris, menys estructurats, més naturals, al voltant de casa, aspecte que considera que s'ha de valorar molt favorablement la proximitat d'aquest tipus d'espais.

Els meus fills senten la necessitat de netejar aquest espai, perquè se'l senten seu. I a mi m'emociona.

El grup està d'acord en voler **espais verds i saludables**, de cura comunitària, però algunes veïnes demanen una més de cura per aquests espais perquè tenen la percepció que estan degradats.

Una de les veïnes joves assistents considera que un dels reptes per entendre's entre qui habita al barri, és que no s'entengui els espais amb ocupació o amb pobresa com a espais degradats, bruts o amb manca de manteniment. En aquest sentit, s'apel·la a treballar per la comunitat de barri, i entendre la diversitat pel que fa a la gent que en forma part, perquè s'explica que

moltes vegades són col·lectius estigmatitzats, com ara, persones que estiguin okupant, o precàries, són també qui està tenint cura d'espais i intentant recuperar aquests espais per donar-los vida i fomentar un altre tipus de ciutat, que és el que ens queda pel futur: amb aire més pur, amb més verd, amb més comunitat de barri, amb més espais de socialització... Es considera que no podem caure en premisses que incloguin estigmatitzacions, com ara, que la concepció d'espais segurs sigui fer fora els okupes, sinó treballar-ho de forma diferent, més col·lectiva, més comunitària.

En general, s'exposa que estan d'acord amb treballar per un model de ciutat que deixi de prioritzar els espais construïts amb asfalt, repensant també la relació amb la natura. S'explica també que un dels motius pels quals valoren positivament l'espai de les Vinyes és per les seves qualitats d'espai verd, saludable, de cura comunitària, i per les seves condicions de paviment, de materialitat, entre altres que fa que no permeti la privatització, per exemple, a l'hora de posar terrasses o altres usos privatis que prioritzin el rèdit econòmic o estableixin la relació amb l'espai a través del consum.

Pel que fa al **model d'espai verd**, es compara aquest espai amb els Jardins de Manuel Blancafort, els quals es valoren desfavorablement ja que la seva composició compartimentada i les seves qualitats no deixa espais per a la trobada i socialització, i algunes veïnes expliquen que està molt desolat i té molt poc ús perquè només és un espai de pas, sense espais còmodes per a la canalla.

S'exposa també que a l'hora de pensar el futur del Parc Central, és important analitzar-ne l'entorn, i en aquest sentit, cal que en una via tant estructurant com **Avinguda Vallcarca** es millori els recorreguts a peu, ja que hi ha una clara manca de continuïtat entre una banda i l'altra.

Per últim, es posa en valor també la **necessitat d'espais verds i saludables** en aquesta zona, ja que una mica més avall hi ha un gran punt desfavorable de contaminació que és la Ronda del Mig i la Plaça Lesseps. Es fa especial èmfasi en que aquest és l'aire que les veïnes respirem, i per tant, cal posar en valor els espais verds, cuidar-los, fomentar-los... i ordenar-los, no en el sentit de posar-hi ciment, sinó de preparar l'espai per tal que albergui activitats pel veïnat.

Parada 3: Escola Farigola

S'exposa que la remodelació del **carrer Farigola** hauria d'haver estat una prioritat en el conjunt de projectes urbanístics que hi ha en procés al barri, ja que comenten que és un carrer **molt inaccessible**, amb molta prioritat vial, però alhora, un dels principals eixos connectors del barri amb alguns equipaments, amb zones d'interès o quotidianes, i amb el barri del Coll. El carrer Farigola suposa una connexió amb el metro i l'Avinguda Vallcarca, que es podria millorar molt per facilitar els recorreguts de les persones usuàries. També l'entorn de Can Carol es considera necessari de prioritzar les millores, sobretot pel que fa a l'accessibilitat i les voreres. Un dels motius de considerar-se una reforma primordial és perquè la zona de dalt, tocant al Coll, consideren que està mal comunicada, i per tant, les millores de Farigola facilitarien molt la vida quotidiana del barri. Pel que fa al transport públic, consideren que no acaba de cosir aquesta banda de Farigola amb la zona del Coll.

Algunes veïnes consideren que la **senyalització quotidiana** és important que es cuidi i es mantingui, i exposen que a República Argentina, i al voltant del metro hi manca informació. Tot i això, es posa de manifest que a vegades es prioritza la senyalització destinada al turisme, i per tant, només indicant llocs turístics en un barri que pateix les conseqüències negatives de la massificació turística des de fa anys, i que té una llarga tradició de reivindicació en aquest sentit.

Per últim, es valora negativament els Jardins de Manuel Blancafort i la zona verda que queda entre Avinguda Vallcarca i República Argentina perquè la manca de visibilitat que generen els arbusts del parc generen **percepció d'inseguretat**.

Parada 4: Jardins de Maria Baldó

Els Jardins de Maria Baldó es consideren **molt útils per creuar tranquil·lament, és a dir, com a drecera**. Es valora molt favorablement la seva obertura en aquest sentit. Per exemple, per les persones usuàries de l'escola Farigola o de l'església ortodoxa és un recorregut força habitual, i també per moltes persones usuàries de transports públics. Les veïnes que es coneixen l'itinerari expliquen que a vegades obren per una banda, és a dir, una de les portes, però en canvi tanquen l'altra, de forma que sovint hi ha gent que pot entrar però després no pot sortir i ha de tornar a donar la volta. Es valora que caldria senyalitzar amb claredat els horaris quan es tanca per facilitar la connectivitat. Algunes veïnes comparteixen la sensació que la porta del Parc Central que connecta amb els jardins és massa estreta.

En el pas per aquest Jardí es fa una crida a la memòria històrica de la fàbrica de raquetes que hi havia perquè al barri ha viscut molta gent treballadora.

Parada 5: Plaça Mons

Pel que fa a la Plaça Mons, en general, s'analitza de forma desfavorable la remodelació de la plaça, ja que es considera que hi manca verd, i **la prioritat segueix sent vial**. Pel que fa als bancs, es considera que són poc útils. Pel que fa a la connectivitat, es comenta que caldria una relació directa amb el futur Parc Central, ja que actualment la connexió és desfavorable, penalitza els itineraris a peu i la baixada tot i disposar de senyalització de 10 km no es viu amb prioritat per a vianants. Finalment, també es considera que la parada de bus de "baixada" està mal ubicada, i hi manca una marquesina. Algunes veïnes opinen que "No és una plaça".

*Aquests bancs per mi no tenen cap funció.
Aquí poca gent s'assentarà a respirar la tranquil·litat de l'entorn.*

Parada 6: Viaducte de Vallcarca i vistes al Parc Central

Un parell de persones que fa temps que viuen al barri expliquen que anteriorment hi havia una embotelladora, i encara s'hi pot veure indicis de la seva existència, ja que s'hi conserva la Font de la Nina, i encara es veu la mina. Es proposa fer un exercici de recuperació de la **memòria històrica** en aquest sentit, encara que sigui decoratiu. S'explica que ja el projecte guanyador d'Arrels plantejava el tema de l'aigua com a fil conductor del que serà el projecte.

Es comenta també, la **necessitat de generar espais de trobada per al jovent**, tenint en compte que aquests busquen espais amb qualitats més aïllades i íntimes. En aquest sentit, aquests espai de probable socialització nocturna, caldria aïllar-los dels habitatges. A més, també es comenta que cal tenir en compte que el jovent és un dels col·lectius que necessita espais sense relacions de consum, per la seva precarietat.

A més del jovent, també es comenta que seria necessari que el Parc Central pogués ser un **espai de trobada per a la gent gran**, on per exemple, es pogués jugar a petanca. Algunes consideren que generant un espai de petanca, i un espai de joves, es pot crear un espai d'intercanvi intergeneracional.

Pel que fa a la pista, una veïna explica la problemàtica derivada del soroll a la nit. Es comenta que ha aportat problemes de salut a algunes de les veïnes que no poden dormir, ja que la pista està oberta tota la nit i el soroll rebota i se sent molt al voltant.

El veïnat està d'acord que els espais han de poder acollir activitats i usos per a tots els interessos i edats, però es posa en valor que no es prioritzi l'activitat nocturna per sobre del descans de les veïnes, ja que aquest fet pot tenir un gran impacte de salut per a la gent gran, gent amb canalla, gent treballadora, etc. Es proposa treballar algun element de absorció del soroll, o incorporar elements de vegetació que serveixin de pantalla. Es comenta també, que el tema del **so es podria tractar de forma transversal**. Per exemple, com incorporar la vegetació per tal que resolgui aquesta funció a través de pantalles. A les veïnes de la cooperativa de la Ruderal també els hi preocupa, ja que expliquen que per la geometria de l'espai, fa l'efecte d'amfiteatre on els sorolls tiren cap amunt.

Pel que fa a l'edifici de la cooperativa, s'exposa que sent l'únic projecte d'habitatge que té avançada la seva definició, és interessant saber de quina manera es relacionarà l'edifici amb el Parc, i en aquest sentit, es comenta que **es destinarà els baixos a un espai comunitari obert al barri**. Aquest aspecte ajudarà a millorar l'espai públic del seu voltant i contribuirà a la qüestió comunitària del barri. Pel que fa a la resta d'edificacions previstes, no se sap de quina manera es relacionaran amb l'espai.

El futur veïnat de la Ruderal també opina que caldria considerar un cert distanciament entre els horts i la façana sud de l'edifici, per una qüestió d'incidència del sol i d'ús d'aquests.

Es posa en valor els **espais sense relacions de consum**, i en aquest sentit, es comenta que caldria mantenir aquest aspecte del Parc. Es considera que això hauria d'anar lligat amb la conservació dels horts i la valoració de la Fusteria. No només entenent que són el jovent qui es relaciona d'aquesta manera, sinó es fa la reflexió de plantejar-ho des d'una opció que sigui vàlida per tothom i totes les edats, ja que aquest tipus d'espais són de socialització, de generar comunitat, per subvertir la soledat, i fan augmentar el sentiment de pertinença i cura d'un barri o entorn.

Quins usos es donen actualment al Parc Central?

- Hort de la Fusteria
- Espai de joc per a la canalla
- Espai d'habitatge i treball
- Pista esportiva

Pel que fa als **horts**, es comenta que caldria valorar la feina i el temps que suposa cuidar un espai d'aquestes característiques, i **es demana que es mantingui tal i com està**. Es considera que no té sentit posar ciment a l'espai on ara hi ha un hort, per traslladar aquest ús a una altra banda, ja que s'haurà de tornar a fer tota la feina relacionada amb la cura de la terra que ha trigat anys a estar com està, productiva.

Es comenta també que l'espai dels horts va més enllà de ser un espai pròpiament físic, sinó que s'exposa que des dels col·lectius que cuiden i treballen els horts, la seva proposta és treballar per l'autoabastiment (o autosuficiència), ja que els preus dels aliments cada vegada són més alts, i a més, aporta un model de ciutat diferent a la regida pel ciment i l'asfalt. Expliquen que la terra dels actuals horts s'ha regenerat completament gràcies a l'esforç col·lectiu, convertint-se en terra productiva que aporta biodiversitat, i aquesta no es pot comparar amb el de la resta de Parc Central, és per aquest motiu, que no té sentit moure els horts de la localització on es troben.

Una de les mares explica que utilitza **l'espai per a venir amb la canalla a jugar**, ja que és un espai que permet estar lluny dels cotxes, en contacte amb espai natural i poder jugar amb la canalla que viu a l'assentament del costat de la Fusteria. S'exposen les qualitats favorables que té aquest espai en relació a jugar amb canalla: permet l'autonomia i seguretat per jugar-hi de forma lliure, permet el contacte amb la terra i poder aprendre aquest tipus de valors, i també s'analitza favorablement la diversitat de persones que utilitzen aquest espai, i es fa la reflexió i demanda de treballar per no perdre aquesta qualitat, ja que enriqueix les experiències i genera comunitat.

Pel que fa als jocs infantils, s'analitza que hi ha molt pocs espais que permetin el joc infantil lliure, no reglat i en relació directa amb la natura. A l'hora de preguntar-se si seria necessari un espai per a la canalla, algunes de les mares fan la reflexió que **no necessiten un espai de joc dirigit ni infantil oficial o preestablert, sinó un espai que permeti el joc lliure de forma autònoma i segura**, en contacte amb la natura, i que permeti la imaginació en el joc simbòlic o lliure.

Es comenta que hi ha un ús que no es pot obviar, encara que ningú dels assistents en parli en primera persona, que és que **hi ha veïnat que habita al costat del Parc**. Hi ha una zona d'assentament informal al costat de la Fusteria, que no només s'hi viu, sinó que també és un espai de treball. Expliquen algunes veïnes que les persones que hi viuen estan vinculades al barri, a través de l'espai comunitari de la Fusteria, del Sindicat d'Habitatge de Vallcarca, i de Som Barri. S'explica una problemàtica greu recent que és que la DGAIA es va emportar alguns dels infants de la comunitat. Algunes veïnes expliquen que **no es pot deslligar el procés de participació del Parc Central amb la necessitat de crear una alternativa habitacional per a la població que viu**. Algunes de les preguntes que es fa el veïnat són: "Què passa si s'obre al públic aquest parc? De quina forma s'integraran les pràctiques laborals i habitacionals al nou

projecte de Parc? Quina serà la percepció de l'espai per a la gent que hi viu, i la seguretat que s'ha construït? Com es transformarà la seva seguretat?". I, per altra banda, tenint en compte que està planificat habitatge allà on ara hi ha l'assentament: "On aniran aquestes persones?". Aquesta és una problemàtica que afecta greument al barri i una preocupació important per una part de les persones participants.

Es conclou el recorregut amb la reflexió i preocupació general que, de la mateixa manera que es valoren la vida quotidiana a l'àmbit del Parc, i les necessitats de la gent que hi juga, que hi passeja, etc. també s'ha d'incloure les necessitats de la gent que hi viu. En aquest sentit, es fa la demanda de convidar a participar del procés a la comunitat que hi viu, no només esperant que s'hi participi, sinó facilitant aquesta comunicació i invitació, posant els esforços necessaris per aproximar-s'hi, i posant també, els recursos necessaris per facilitar aquesta participació (per exemple, sessions especials o traducció). S'exposa que aquest procés no pot generar falses expectatives respecte a la resolució de la problemàtica i algunes veïnes expliquen que entenen que aquest procés no donarà respostes directes a la problemàtica habitacional, ja que forma part d'un altre circuit.